

Fullmäktigegruppen Rörelse Nu och 17 andra fullmäktigeledamöter lämnade 11.11.2024 en fullmäktigemotion (KST 11.11.2024 § 100) där de föreslår att Sibbo kommuns tjänsteinnehavare med kommundirektörens ledning utreder och genomför kostnadsbesparingar i organisationens förvaltning.

Bakgrund till fullmäktigemotionen

Förvaltningens kostnadsbesparingar önskas sökas, eftersom kostnaderna för kommunens verksamhet tillsammans med den osäkra framtiden och de ekonomiska omständigheterna gör det nödvändigt att granska alla möjliga medel för att förbättra kostnadseffektiviteten. Besparingsåtgärderna ska fokusera på organisationens förvaltning, så att kommunens resurser används rättvist och för kommuninvånarnas fördel.

En kostnadseffektiv förvaltning önskas frigöra resurser som skulle kunna allokeras till kommunens kärnverksamhet och således förbättra kommuninvånarnas tjänster. I

fullmäktigemotionen ombeds att till exempel följande objekt granskas:

Bonusprogram, konsultarvoden, resekostnader, representationskostnader, konferensdeltagande, externa utbildningskostnader samt kostnader relaterade till förtroendevaldas uppgifter, IT-tjänster och serviceavtal.

Koncerttjänsterna i Sibbo kommun producerar tjänster för både kommunens interna kunder (sektorerna och de anställda) och kommunens externa kunder (förtroendevalda, samarbetspartner, kommuninvånare osv.). Koncerttjänsternas uppgifter innefattar bland annat lagstadgad rapportering av ekonomin till statskontoret, Statistikcentralen, skattemyndigheten, kommunfullmäktige osv. Förvaltningen sköter även personalförvaltningens uppgifter, till exempel arbetarskyddet och löneräkningen. Förvaltningens arbete innefattar även uppgifter gällande demokratiskt beslutsfattande, såsom förrättning av val. Digital förvaltning producerar tjänster för alla sektorer. Betydelsen av cybersäkerhet har ökat. Det ska även observeras att utöver i concerttjänsterna så görs förvaltningsarbete dessutom inom alla sektorer. Inom utbildningstjänsterna fungerar till exempel rapportering av elevantal som grund för statens beslut om statsandelar till Sibbo kommun.

I fullmäktigemotionen ombeds följande objekt för granskning:

1. Bonusprogram: endast kommundirektören är med i kommunens bonusprogram. Kommundirektörens resultatlön baserar sig på och följer direktörsavtalet. Målen ställs och utvärderas årligen. Kommunstyrelsen ställer resultatmålen för kommundirektören, och målen baserar sig på strategin som kommunfullmäktige har godkänt.

Bonusprogram är av liten betydelse liksom deras andel av de totala personalkostnaderna.

2. Konsultarvoden: kommunen har eftersträvat att hålla den egna förvaltningsorganisationen så liten som möjligt. Det finns behov av att periodvis använda konsulttjänster på grund av till exempel olika ändringar i kraven i lagstiftningen. Konsulttjänsterna konkurrensutsätts och avsikten med att använda konsulttjänster är att föra nödvändig tilläggskompetens till organisationens användning på ett kostnadseffektivt sätt. Konsulttjänsterna bokförs inte i kommunens bokföring i ett separat konto utan bokföringen följer statskontorets kontostruktur. Experttjänster (konto 4340) upphandlades för cirka 2,5 miljoner euro (primärkommunen & Sibbo Vatten) år 2024. Av detta är primärkommunens andel cirka 2,3 miljoner euro. Till det ifrågavarande kontot bokförs enligt statskontorets handbok AURA expert- och konsulttjänster, undersökningstjänster, översättningstjänster, juridiska ärenden, projektkonsultering, arkitekttjänster och samhörande konsulttjänster, tekniska testnings- och analystjänster, naturvetenskapliga och tekniska undersöknings- och utvecklingstjänster samt specialiserade design- och planeringstjänster.

Exempel på upphandlingar av experttjänster år 2024:

Kommunstyrelsen har upphandlat tjänster inom intern granskning, rekryteringskonsultering och bland annat för nyårsfyrverkerier. Koncerttjänsterna har upphandlat översättningstjänster, tjänster inom intern granskning, tjänster för specialupphandling, rekryteringstjänster och personalförvaltningens tjänster. Sektorn för vardag och fritid har upphandlat bland annat vuxenutbildning och miljöhälsovård. Sektorn för småbarnspedagogik har upphandlat tjänster inom kompetenskartläggning. Utbildningssektorn har upphandlat juridiska tjänster. Sektorn för samhälle och miljö har upphandlat de största upphandlingarna räknat i euro. Sektorn har upphandlat naturutredningstjänster, arkitekttjänster, olika tekniska experttjänster, miljöplaneringstjänster, juridiska tjänster och tjänster kring miljöövervakning.

Det ska observeras att konsultarvodenas antal och kvalitet varierar årligen, med andra ord är de inte fasta (permanenta) kostnader. Tjänster upphandlas alltid enligt behov.

3. Resekostnader: i kommunen bokförs utöver affärsresande även skolresor och olika skolutflykter, kilometerersättningar och dagtraktamenten i kontot för rese- och transporttjänster (konto 4420). Kostnaderna var 1,6 miljoner euro år 2024. Den största andelen, cirka 1,3 miljoner euro, var för utbildningssektorn och sektorn för småbarnspedagogik. Den resterande delen är därmed i stora drag faktiskt resande i mötes- och utbildningsärenden.

Resekostnaderna varierar årligen. I resandet följs kommunens reseanvisningar, och som resesätt väljs alltid i mån av möjlighet det mest kostnadseffektiva alternativet. Det ska observeras att ersättningarna för Erasmus-resor utomlands inte bidrar till någon vinst i detta konto. Kostnadseffekten i kommunens ekonomi är för deras del noll euro, med andra ord ersätts dessa resor vanligtvis till fullo. Kommunfullmäktige har fastställt i sin strategi att deltagandet i Planet Youth-verksamheten och utarbetandet av den s.k. Sibbomodellen är en tyngdpunkt i verksamheten. Detta arbete förutsätter att tjänsteinnehavarna reser i någon mån.

4. Representationskostnader: inga tillställningar relaterade till representation ordnas i kommunen.
5. Konferensdeltagande och externa utbildningskostnader: kommunens personal deltar vid behov i utbildningar för att upprätthålla yrkeskompetensen. Under de senaste åren har många stora ändringar skett i lagstiftningen som påverkar kommunens verksamhet. Dessa ändringar har varit bland annat välfärdsområdesreformen och reformen av arbets- och näringstjänsterna. Ändringarna i lagstiftningen återspeglas i kommunens verksamhet och medför nya kompetenskrav för personalen. Ändringar och utvecklingsåtgärder i system förutsätter även nödvändig kompetens.

Anställda deltar i utbildningar med chefens godkännande och enligt behov. Strävan har varit att gällande utbildningar minimera resekostnaderna till utbildningar, och merparten av utbildningarna ordnas som webbutbildningar. Även förtroendevaldas utbildningar medför konferenskostnader.

År 2024 deltog förtroendevalda i seminariet RAFO och Kunnallisjohdon seminaari. Kommunstyrelsen har beslutat om deltagandet och deltagarna i dessa tillställningar (KST 14.10.2024 § 287 och KST 11.3.2024 § 68). Deltagandena är engångsföreteelser, och beslut om dem fattas alltid separat.

6. Kostnader kring förtroendevaldas uppgifter: såsom ovan nämnda enstaka seminariekostnader medför organen kostnader i form av mötesarvoden, inkomstbortfall och kilometerersättningar. Dessa kostnader baserar sig på kommunens förvaltningsstadga. Dessutom uppstår kostnader av mötesserveringarna, som är ämnade att hjälpa beslutsfattarna att orka i långa kvällsmöten. Mötesserveringarna omfattar en skolmatsmåltid (enligt samma dags matsedel), kaffe/te samt frukt som serveras i samband med möten. För kortare möten serveras en fylld semla, juice, kaffe/te. Mötesserveringarna kan anses vara rimliga. Kommunen kan avstå från mötesserveringarna om så beslutas.

Förtroendeorganen medför dessutom IT-kostnader för kommunen, och de består av apparater och programlicenser som är avsedda för förtroendevaldas bruk. Åtgärder har redan vidtagits för att minska på dessa IT-kostnader och för att förbättra kommunens cybersäkerhet. Målet för följande fullmäktigeperiod är att ändra på kommunens verksamhetssätt och ta i bruk elektroniska möten. Ibrukttagandet av det nya verksamhetssättet möjliggör även ordnandet av möten helt på distans, om så beslutas. Ändringen av verksamhetssättet uppskattas medföra en besparing på cirka 50 000 euro per år. Kostnadsbesparingen under fullmäktigeperioden är därmed cirka 200 000 euro. I och med distansmöten är det möjligt att spara på förtroendevaldas kilometerersättningar och mötesserverringar. Varje organ beslutar självständigt om hur ofta och på vilket sätt det sammanträder.

7. Kostnader relaterade till IT-tjänster och underhållsavtal: IT-tjänsterna har centraliserats i kommunen, vilket innebär att kommunens Digital förvaltning kan bedöma behovet av att upphandla ett system samt effektivisera användningen av de redan upphandlade systemen i sektorerna. De centraliserade IT-tjänsterna i Digital förvaltning kan effektivt konkurrensutsätta IT-upphandlingar och således säkerställa kostnadseffektiviteten i upphandlingarna. Med hjälp av de centraliserade IT-tjänsterna kan användningen av de redan upphandlade programvarorna effektiviseras och kommunen kan avstå från onödiga programvaror. Kommunernas Tiera Ab gjorde en omfattande kartläggning av Sibbo kommuns kostnader och kostnadsstruktur år 2022. Avsikten var att få en extern experts syn på vilka åtgärder som skulle ännu förbättra verksamheten och öka kostnadseffektiviteten. Enligt kartläggningen är kommunens IT-tjänster mycket kostnadseffektiva och hanteringsmodellen är överlägsen i sin helhet. Experterna konstaterade att helheten inte kan hanteras och tjänsten produceras mer effektivt än vad som producerades då i Sibbo kommun. Kartläggningen presenterades till kommunstyrelsen våren 2022. Trots att de grundläggande datatekniktjänsterna har utlokaliseras för tillfället är kostnadsstrukturen och kostnaderna ännu mycket jämförbara. Verksamheten inom Digital förvaltning har utvecklats redan i flera år med modellen för kontinuerlig utveckling.

I kommunen har ett lönsamhetsprogram utarbetats för ekonomin enligt sektor. I detta program har definierats och fattats beslut om bland annat en betydande andel åtgärder till exempel för att minska på IT-kostnaderna som nämns i fullmäktigemotionen. Målet för IT-kostnaderna i lönsamhetsprogrammet är att täcka de kontinuerligt stigande IT-kostnaderna (prisökningar för licenser och apparater) genom att utveckla verksamheten. IT-kostnaderna har redan optimerats i och med de åtgärder som redan vidtagits i lönsamhetsprogrammet. Utöver systemkostnader har kommunen utvecklat aktivt processer och verksamhetssätt. Åtgärder som granskades är bland annat system för arbetstidsuppföljning, kommunens apparater och hantering av dem, utökning av elektronisk fakturering, effektivisering av övervakning av fordon, användning av översättningsprogram, optimering av distributionskanalerna för fakturering och digitala plånböcker. Genom att skära ned på

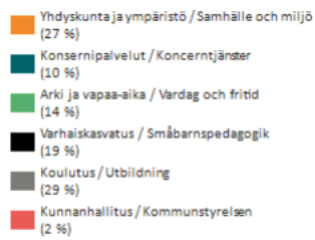
antalet licenser har prisökningen av licenser kunnat kompenseras.

I Sibbo kommun används ett unikt identitetshanteringssystem som hanterar även systemens användarrättigheter, vilket påverkar även kostnaderna. Kommunen agerar enligt informationshanteringslagen genom att säkerställa att varje anställd har korrekta användarrättigheter till systemen. Dessutom säkerställer systemet att licenser inte lämnar i kraft då den anställdas anställningsförhållande upphör. Detta är en betydande fördel då man beaktar hur många hundra anställningsförhållanden som upphör i kommunen årligen. Behovet för licenserna granskas även en gång om året för alla licensers del, så att de licenser som inte längre behövs kan sägas upp. Systemens avtal granskas årligen. I samband med granskningen utvärderas systemens livscykel, ändamålsenlighet och lämplighet till användningsändamålet. I samband med granskningen utvärderas utvecklingsbehoven och anbud begärs av serviceproducenten. I samband med granskningen kartläggs övriga serviceproducenter och system på marknaden och utreds om produktiviteten påverkas av systembyte. Till exempel Kostservices styrningssystem för verksamheten har nyligen bytts ut; det nya systemet förbättrar anmärkningsvärt produktiviteten utan att höja på kostnaderna. Utöver system har kommunen inlett granskningen av bland annat fakturerings processer med avsikt att förenhetliga verksamhetssätten mellan sektorerna så att förvaltningsarbetet kan utföras mer effektivt. Elektroniskt undertecknande och elektronisk publicering av protokoll och material har utökats och därmed har antalet pappersutskrift minskat, vilket minskar på kommunens koldioxidavtryck. Antalet pappersutskrift granskas systematiskt så att de kan fortsatt minskas. Ekonomitjänsterna har tagit i bruk systemet Opiferus. Systemet är avsett att effektivisera uppföljningen av ekonomin och kostnaderna, påskynda och effektivisera utarbetandet av delårsöversikter samt underlätta och påskynda utarbetandet av budgeten och bokslutet tillsammans med sektorerna samtidigt som kvaliteten på rapporteringen förbättras. **Offentliga sektorns finanser visar ett betydande underskott.** Enligt både Finlands Banks och finansministeriets prognoser kommer den utmanande situationen fortsätta även under de kommande åren. Detta kommer att strama åt statens finanser och därmed ställa fortsatt nya krav på kommunernas finanser. Det ska även observeras att staten för tillfället bereder lagändringar som kan uppskattas öka på både förvaltningsarbetet i kommunen och bland annat konsult- och IT-kostnaderna. Ändringarna innebär att det finns ett större behov av att utbilda personalen. Detta kommer att leda till press att hålla ekonomin i balans om kommunens personal inte är kostnadsmedveten och verksamheten inte effektiviseras aktivt. Av sektorernas driftsekonomi är andelarna för sektorn för småbarnspedagogik och utbildningssektorn cirka hälften, sektorn för vardag och fritids andel cirka 14 procent, sektorn för samhälle och miljöns andel 27 procent och koncerntjänsternas andel 10 procent.

Ulkoiset kulut 2024

Externa kostnader 2024

Effektivering av verksamheten eftersträvas och även förutsätts av alla sektorer, eftersom budgetramen för år 2026 och ekonomiplaneåren 2026–2028 kommer vara stram. Budgeten och ekonomiplanen sätter ramen för sektorernas ekonomi.

Åtgärderna för effektivering av ekonomin kommer till organen för beslutsfattande i och med budgetprocessen.